

บทที่ 3

ระเบียบวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง อิทธิพลของครอบครัว ชุมชน สังคมและสภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมและการดูแลตนเองของผู้สูงอายุในภาวะปกติในชุมชนแออัด กรุงเทพมหานคร เป็นการศึกษาวิจัยโดยการศึกษาค้นคว้าเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการเก็บข้อมูลจากการค้นคว้าเอกสาร (Documentary Research) เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ และการศึกษาภาคสนาม (Field Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประชากรศึกษารายละเอียดในการศึกษามีดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล
- 3.4 การทดสอบแบบสอบถาม
- 3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งจำนวนประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปในกรุงเทพมหานครมีจำนวนทั้งหมด 454,567 คน เพศชายจำนวน 197,992 คน เพศหญิงจำนวน 266,575 คน (ข้อมูลจากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2544)

กลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุในการศึกษานี้ จำนวน 400 คน โดยเลือกเก็บตัวอย่างผู้สูงอายุในชุมชนแออัด เขตละ 100 คน เท่ากันทุกเขต (ไม่เจาะจง) โดยมีข้อแม้ว่าเลือกผู้สูงอายุ 1 คนต่อ 1 ครัวเรือนเท่านั้น

ผู้ศึกษาจึงได้กำหนดพื้นที่เป้าหมายในชุมชนแออัดที่เป็นตัวแทนในเขตกรุงเทพมหานคร เลือกเขตศึกษา 4 เขต แบบเจาะจงจากจำนวนเขตทั้งหมด 50 เขต ในกรุงเทพมหานคร โดยเลือกเขตที่มีชุมชนแออัดมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ถึง 4 ดังนี้

- เขตบางซื่อ มีชุมชนแออัด จำนวน 46 ชุมชน
- เขตธนบุรี มีชุมชนแออัด จำนวน 44 ชุมชน

- เขตคลองสาน มีชุมชนแออัด 34 ชุมชน
- เขตบางพลัด มีชุมชนแออัด 33 ชุมชน

ผู้ศึกษากำหนดชุมชนของแต่ละเขต โดยการจับสลากเลือกชุมชนได้ 2 ชุมชน แต่ละชุมชนเก็บข้อมูล จำนวน 50 คน

ตารางที่ 3.1

เขตและชุมชนของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ

ลำดับ	เขต	ชุมชน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ
1.	บางซื่อ	1) ชุมชนห้วยขวางจักรติกแดง เขต 1 2) ชุมชนจันทระเกษม	50 คน 50 คน
2.	ธนบุรี	1) ชุมชนกุฎีจีน 2) ชุมชนวัดใหญ่ศรีสุพรรณ	50 คน 50 คน
3.	คลองสาน	1) ชุมชนทองนพคุณ 2) ชุมชนหลังตลาดเจริญนคร	50 คน 50 คน
4.	บางพลัด	1) ชุมชนวัดดาวดึงษาราม 2) ชุมชนวัดดาวดึงษาราม	50 คน 50 คน

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้สูงอายุ การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์บุคคลจากแบบสอบถาม ดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 4 พฤศจิกายน ถึง 31 ธันวาคม 2545 โดยสอบถามทั้งสิ้น 400 ชุด

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมี 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เป็นข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา

ส่วนที่ 2 ข้อมูลสนับสนุนทางสังคมของครอบครัว ชุมชนและสังคม สร้างคำถามโดยยึดแนวของคอบบ์ จากคอบสัน และแค็บแพน ประกอบด้วยคำถาม 35 ข้อ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยคำถาม 26 ข้อ

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมการดูแลตนเองในภาวะปกติ ประกอบด้วยคำถาม 48 ข้อ

3.4 การทดสอบแบบสัมภาษณ์

การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยทำแบบสัมภาษณ์และให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจแก้ไขเพื่อความถูกต้องของแบบสัมภาษณ์แล้วนำไปทดสอบก่อน (Pre-test) กับผู้สูงอายุชุมชนแออัด เขตคลองเตย 15 ชุด และเขตสาทร 15 ชุด และนำผลมาให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจอีกครั้ง

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรม SPSS / PC+ โดยใช้สถิติดังนี้

1. สถิติพรรณนา เพื่อบรรยายข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างโดยแสดงค่าร้อยละ
2. การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้สูงอายุ